

Auditointikohde	2. Korkeakoulun perustoimintojen laadunvarmistuksen kattavuus ja vaikuttavuus a) Tutkintotavoitteinen koulutus
Näytön nimi	KIELIPALVELUT - KIELTEN JA VIESTINNÄN OPETUS
Näytön laadinnan vastuuhenkilöt	Marjo Piironen, Kielipalvelujen koulutus- ja kehittämisspäällikkö Anneli Airola, erikoissuunnittelija Kirsi-Marja Toivanen-Sevrjukova, kielten yliopettaja
Näytön tarkoitus	Näytön tarkoituksena on kuvata Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun kielten ja viestinnän opetuksen toimintatapoja.

1. NÄYTÖN KUVAUS

Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun kielten ja viestinnän opetuksesta vastaa Kielipalvelut, joka aloitti toimintansa itsenäisenä yksikkönä vuonna 2002. Organisaatiouudistuksen yhteydessä vuonna 2009 Kielipalvelut liitettiin osaksi Kehittämisen ja palvelukeskusta, jossa se toimii Työelämä- ja kansainvälistymispalvelujen yhteydessä. Toiminnan organisoinnilla omaan yksikköön on haluttu tukea kielten ja viestinnän opetuksen sisäistä kehittämistyötä, käytänteiden yhtenäistämistä sekä henkilöstö- ja talousresurssien tehokasta käyttöä. Kielipalvelujen liittämällä Työelämä- ja kansainvälistymispalvelujen yhteyteen pyritään vahvistamaan PKAMK:n kansainvälistymistä. Kielipalvelujen opettajat ovat sijoittuneet keskuksiin ja osallistuvat keskusten henkilöstökokouksiin ja kehittämistyöhön.

Kielipalvelujen ja keskusten välisen yhteistyön tiivistämiseksi on kuhunkin keskukseseen perustettu kielityöryhmä, johon kuuluvat keskuksen kielten- ja viestinnän opettajat. Kielipalveluissa toimii myös kieliryhmiä (englanti, ruotsi ja suomen kieli ja viestintä). Keskusten kielityöryhmien vetäjät (KIVAT), kieliryhmien vetäjät, Kielipalvelujen koulutus- ja kehittämisspäällikkö sekä kielten yliopettaja muodostavat KIVA-työryhmän, jonka tehtävänä on kielten ja viestinnän opetuksen ja Kielipalvelujen toiminnan kehittäminen.

Kielten ja viestinnän opetuksen lähtökohtana ovat ammattikorkeakouluasetus (A352/2003), suomen ja ruotsin kielen osaamisen osoittamisesta valtioneuvoston asetus (A481/2003) ja julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annettu laki (L424/2003). Kielten ja viestinnän opetuksessa noudatetaan eurooppalaisia kielikoulutuspoliittisia linjauksia (Eurooppalainen viitekehys). Lakien ja asetusten lisäksi PKAMK:ssa on sitouduttu noudattamaan Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvoston ARENE ry:n kielityöryhmän suosituksia. Opiskelijoille kieli- ja viestintäopintoja koskevat lait ja asetukset on kuvattu Pakki-opiskelijaportaalissa kohdassa Kieliopinnot (ks. näytön kohta kielten ja viestinnän opetuksen toteutus).

Kielten ja viestinnän opetuksen suunnittelu

Kielten ja viestinnän opetuksen suunnittelua ohjaavat yllä mainittujen dokumenttien lisäksi PKAMK:n strategiassa mainittu tavoite arjen kansainvälisyydestä ja PKAMK:n kansainvälistymisen kehittämisohjelma. Kielipalvelujen tulevan vuoden keskeiset tehtävät, palvelujen rajapinnat keskusten kanssa ja keskeiset kehittämiskohteet kirjataan PKAMK/TASO -sopimukseen.

Ammattikorkeakoulujen kieli- ja viestintäopinnot edustavat erityisalojen kieltenopetusta (LSP). Kieli- ja viestintäopintoja suunnitellaan osana keskusten opetussuunnitelmatyötä, jolla varmistetaan kielten ja viestinnän opintojen luonteva liittyminen opiskelijoiden ammatillisen kehittymisen kokonaisuuteen. Opetuksen suunnittelu PKAMK:ssa on kuvattu näytössä opetussuunnitelmien kehittäminen. Kieli- ja viestintäopintojen yhteisistä linjauksista sekä käytänteistä sovitaan Kielipalvelujen henkilöstökokouksissa sekä kielivastaavien työryhmässä (KIVA-työryhmässä).

Keskusten ja Kielipalvelujen välistä koulutus- ja opetussuunnitelmayhteistyötä tehdään myös PKAMK:n koulutuksen kehittämisryhmässä sekä ops-vastaavien työryhmässä. Kielipalvelujen edustajana koulutuksen kehittämisryhmässä toimii koulutus- ja kehittäispäällikkö ja ops-vastaavien ryhmässä yliopettaja. Kieli- ja viestintäopintojen toteutuksen suunnittelusta vastaa kyseisen opintojakson opettaja. Mikäli opintojakso on integroitu toiseen opintojaksoon tai opintokokonaisuuteen tai jos samalla opintojaksolla on monta eri opettaja, suunnittelu tapahtuu opettajien yhteistyönä. Kielten ja viestinnän opettajien työaikasuunnittelusta vastaa Kielipalvelujen koulutus- ja kehittäispäällikkö. Työaikasuunnittelu tapahtuu kielten ja viestinnän opettajan, Kielipalvelujen koulutus- ja kehittäispäällikön sekä keskusten koulutus- ja kehittäispäälliköiden yhteistyönä. Työnjako on kuvattu PKAMK:n opettajien työaikasuunnitelmia koskevassa työohjeessa.

- [PKAMK:n strategia 2007-2012](#) (s. 22-23)
- [PKAMK/TASO 2011 -sopimus](#) (s. 46-47)
- [PKAMK:n kansainvälistymisen kehittämisohjelma 2011-2012](#) (s. 13–15)
- [Opettajien työaikasuunnitelmat/työohje](#) (s. 2)

Kielten ja viestinnän opetuksen toteutus

Opetuksen toteutukseen liittyviä ratkaisuja on kuvattu PKAMK:n tutkintosäännössä sekä PKAMK:n Kieltenopettajan käsikirjassa. Opintojakson käytännön toteutus kuvataan opintojakson toteutussuunnitelmassa. Osa kieli- ja viestintäopinnoista toteutetaan integroituina muiden aineiden opetukseen (ns. CLIL-opetus). Opintojaksoarvioinnissa hyödynnetään ammattikorkeakoulujen valtakunnallisia taitotasokuvauksia, jotka on linkitetty Eurooppalaiseen viitekehykseen. Opiskelija voidaan vapauttaa asetuksessa säädetyistä kielitaitovaatimuksista rehtorin päätöksellä. Vapautusmenettely on kuvattu Pakki-opiskelijaportalissa. Uusien opiskelijoiden lähtötasotestauksesta ja kieli-infojen järjestämisestä vastaa keskuksen kielityöryhmä.

- [Tutkintosääntö](#) (§ 10, 11, 16, 17)
- [PKAMK:n Kieltenopettajan käsikirja](#)
- [Taitotasokuvaukset ruotsin kieleen](#)
- [Kieliopintoihin liittyvä ohjeistus Pakki-opiskelijaportalissa](#)

Kielten ja viestinnän opetuksen arviointi

Kielten ja viestinnän opetuksesta saadaan palautetta opintojaksopalautejärjestelmän ja OPALA-palautejärjestelmän avointen kysymysten kautta. Kielipalveluissa on kerätty aktiivisesti palautetta eri tavoin ja nyt on siirrytty PKAMK:n yhteiseen opintojaksopalauteen keruuseen (ks. näyttö Opiskelijapalauteen kerääminen ja hyödyntäminen). OPALA-palauteen kielten opetusta koskevan avoimen palautteen kokoaa Kielipalvelujen koulutus- ja kehittäispäällikkö. Palautetta käsitellään Kielipalvelujen henkilöstökokouksessa ja sen pohjalta sovitaan tarvittavat kehitystoimet. Tulevaisuudessa on tavoitteena systematisoida keskuskohtaisen opiskelijapalauteen käsittely keskusten kielityöryhmissä.

Kielten ja viestinnän opetuksen laatu- ja kehittämistyön tueksi on PKAMK:ssa toteutettu laadun itsearviointi yhteistyössä Itä-Suomen yliopiston ja Savonia-ammattikorkeakoulun kanssa v. 2011. Itsearviointi toteutetaan seuraavan kerran v. 2014. Itsearviointi on kuvattu tarkemmin soveltamista koskevassa näytteessä 2b.

- [Kielipalvelujen henkilöstökokouksen muistio \(OPALA-palautteen käsittely\)](#)

Kielten ja viestinnän opetuksen kehittäminen

Kielten ja viestinnän opetuksen kehittämistä ohjaa PKAMK:n kansainvälistymisen kehittämisohjelma sekä valtakunnallinen yhteistyö. Kehitystyössä hyödynnetään henkilöstö- ja opiskelijapalautetta sekä kehityskeskusteluissa ja laadun itsearvioinnissa esiin nousseita kehittämistarpeita. Opintojakson kehittämisestä vastaa opintojakson opettaja. Keskustasolla kielten ja viestinnän opetuksen kehittämisestä vastaa keskuksen kieli-työryhmä. PKAMK/TASO-sopimuksessa sovitaan vuosittain Kielipalvelujen keskeiset kehittämiskohteet, joiden toteuttaminen konkretisoidaan Kielipalvelujen toimintasuunnitelmassa. PKAMK/TASO-sopimuksen pohjalta tapahtuvasta kehittämistoiminnasta vastaa Kielipalvelujen koulutus- ja kehittämispäällikkö yhdessä KIVA-työryhmän kanssa. Kielten yliopettaja vastaa kielten ja viestinnän opetuksen kehittämisen ja opetussuunnitelmatyön koordinoinnista.

- [Kielipalvelujen toimintasuunnitelma v. 2011](#)

2. NÄYTTEET SOVELTAMISESTA

a. Työelämälähtöisyys kielten ja viestinnän opetuksessa

Työelämälähtöisyys on kirjattu kielten ja viestinnän opetuksen toteutussuunnitelmiin jatkavien kielten osalta. Työelämän viestintätilanteet ja ammatissa tarvittava kieli- ja viestintätaito muodostavat erityisalojen kieltenopetuksen perustan. Opintojaksoilla tapahtuva integrointi ammattiaineiden kanssa mahdollistaa entistä tiiviimmän työelämäyhteyden. Kielten ja viestinnän opintojaksoilla toteutetaan säännöllisesti opintovierailuja erilaisiin yrityksiin. Myös yritysedustajat vierailevat opintojaksoilla. Työelämän kielitaitotarpeita on PKAMK:ssa tutkittu neljässä eri kielitaidon tarvekartoituksessa (v. 1997-1999, 2004, 2005 ja 2011). Näistä v. 1997-1999 toteutettu PROLANG-hanke oli valtakunnallinen, muut kolme alueellisia. Kielten ja viestinnän opettajien työelämäosaamista on kehitetty Vahvaa osaamista Pohjois-Karjalan työyhteisöistä – hankkeessa toteutetuilla työelämäjaksoilla, joihin osallistui v. 2009-2010 kymmenen kielten ja viestinnän opettajaa. Kielipalvelut toteuttaa yrityskoulutusta, jossa opettajana toimiminen ylläpitää ja kehittää opettajien työelämän tuntemusta. Samoin yrityksille ja yhteisöille tarjotut kielenkäännös ja –tarkistuspalvelut kehittävät työelämäosaamista.

- [Toteutussuunnitelma LTLNS11 Englannin kieli ja viestintä](#)
- [Alueelliset kielitaitotarvekartoitukset PKAMK:n julkaisusarjassa \(C17, C22 ja C45\)](#)

b. Kielten ja viestinnän opetuksen laadun itsearviointi

Kielten ja viestinnän opetuksen laatu- ja kehittämistyön tueksi on PKAMK:ssa ja Savonia-ammattikorkeakoulussa toteutettu laadun itsearviointi v. 2011. Itsearviointi on laadittu yhteistyössä Itä-Suomen yliopiston ja PKAMK:n kanssa. Tavoitteena on selvittää, mitä laadullisia tavoitteita korkeakoulu on asettanut kieltenopetukselle, arvioida millaisilla prosesseilla korkeakoulu ylläpitää kieltenopetuksen laatua sekä selvittää, millaisia vahvuuksia, hyviä käytänteitä ja kehittämistarpeita korkeakoulun kieltenopetuksella on. Itsearvioinnin pohjalta PKAMK:n vahvuuksia ovat kieltenopetuksen organisointi, kieliopintojen ammatillinen suuntautuneisuus ja oppimistulosten arviointi. Selkeimmät kehittämiskohteet liittyvät kieltenopettajien verkostoitukseen ja ammatilliseen kehittymiseen. Itsearviointi toteutetaan PKAMK:ssa seuraavan kerran v. 2014.

- [PKAMK:n kielten ja viestinnän opetuksen laadun itsearviointiraportti 19.6.2011](#)

c. Kansainvälisyyden edistäminen kieli- ja viestintäopinnoissa Luovien alojen keskuksessa

Kielitaito ja kulttuurienvälisen viestinnän osaaminen ovat keskeinen osa kansainvälisyysosaamista. Opetussuunnitelmauudistuksessa v. 2010 kirjattiin Luovien keskuksen opetussuunnitelmiin opiskelijoiden kansainvälistymisen polku, josta osan muodostavat kieli- ja viestintäopinnot sekä kulttuurienvälisen viestinnän opinnot. Kulttuurienvälistä viestintää opetetaan keskuksessa niin erillisinä opintojaksoina kuin integroituna kielten ja viestinnän opintojaksoihin. PKAMK:n strategiassa mainittu arjen kansainvälisyys toteutuu Luovien keskuksessa mm. kansainvälisten opiskelijoiden ja opettajien vierailuina kielten opintojaksoilla sekä erilaisina opintovierailuina (mm. monikulttuurinen toimintakeskus Vataka). Opintojaksoihin liittyviä kirjallisia tehtäviä (mm. ruokalistoja ja ohjelmia) integroidaan PKAMK:n kansainvälisyysviikkoon. Verkko-opetus mahdollistaa kieli- ja viestintäopintojen entistä tiiviimmän yhteistyön kansainvälisten partnerioppilaitosten kanssa. Tietojenkäsittelyn koulutusohjelmassa on toteutettu useita kansainvälisiä integrointiprojekteja mm. kansainväliset online-messut (integroitavina aineina englanti, yhteisöviestintä ja tietojärjestelmät) sekä Brysselissä toteutettu Electronic Payments-workshop, joka integroi englannin opetusta ja sähköistä liiketoimintaa.

- [Kansainvälistymisen polku viestinnän koulutusohjelman opetussuunnitelmassa](#)
- [Electronic Payments-workshopin ohjelma](#)
- [Online-messujen kutsu](#)

3. TOIMINNAN ITSEARVIOINTI

Hyvät käytännöt	<ul style="list-style-type: none"> ▪ KIVA-työryhmän rooli Kielipalvelujen toiminnan kehittämisessä ▪ työelämälähtöisyys kieli- ja viestintäopinnoissa ▪ toiminta valtakunnallisissa yhteistyöverkostoissa
Kehittämiskohteet	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kielten ja viestinnän opetuksen työelämäyhteyksien ja kumppanuuksien vahvistaminen ▪ henkilöstön verkko-opetusosaamisen kehittäminen ▪ kielten ja viestinnän opetuksen palautteen käsittely keskusten kielityöryhmissä
Käynnissä olevat kehittöiset	<ul style="list-style-type: none"> ▪ laadun itsearviointi ja sen pohjalta tehtävä kehittämistyö ▪ esteetön polku kieli- ja viestintäopintoihin ▪ AHOT kielten ja viestinnän opetuksessa